

BUITEN

21^E JAARGANG N^O. 47.

ZATERDAG 19 NOVEMBER 1927.

Foto C. Steenbergh.

BIJ DEN KERKTOREN VAN NIEUW-LOOSDRECHT.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

BIJ DEN KERKTOREN VAN NIEUW-LOOSDRECHT (ILL.)	BLZ. 553
OP DE HELLING DER BARRANCA, DOOR HERMAN WHITAKER (18)	BLZ. 554
DE ONTWIKKELINGSGESCHIEDENIS VAN HET HOLLANDSCHE LANDHUIS (GEÏLLUSTREERD), DOOR H. J. M. WALenkAMP Cz. (2)	BLZ. 556—560
EEN ROERMONDSCH HUWELIJK IN 1732, DOOR J. D. H. VAN UDEN	BLZ. 558
DE STINKZWAM (GEÏLLUSTREERD), DOOR B. E. BOUWMAN	BLZ. 560—561
BUITEN, DOOR Mr. C. BAKE	BLZ. 562
DE BOXER (GEÏLLUSTREERD), DOOR I. JOH. W. DE VRIES	BLZ. 562—563
VORSTINNEN VAN FERRARA. LUCREZIA BORGIA, UIT HET POOLSCH, DOOR C. CHLEDOWSKI (9)	BLZ. 563
GRAFMONUMENT TE MARG BIJ CAIRO (ILLUSTRATIE)	BLZ. 564

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff -AMSTERDAM-

Op de helling der Barranca

DOOR

HERMAN WHITAKER

18)

TOEN hij echter daar aankwam — zoo laat, dat hij Peters uit zijn bed moest halen — was hij niet weinig verbaasd te vernemen, dat deze niets van Don Luis had gezien of gehoord. Het was natuurlijk best mogelijk, dat hij zijn trein gepakt had aan een halte tien mijlen verder en veel dichterbij El Quiss. Maar toen een nauwkeurig onderzoek van alle plaatsen, waar hij gewoonlijk in Mexico City verbleef, geen spoor van Don Luis opleverde, begon Seyd achterdochtig te worden. En die achterdocht veranderde in zekerheid, toen hij twee dagen later bij zijn terugkomst van Peter vernam, dat Don Luis juist dien ochtend den trein naar de stad had genomen.

„En hij kwam beslist van San Nicolas”, voegde Peters er aan toe. „Ik voor mij geloof, dat hij daar al dien tijd geweest is. Het komt mij voor, dat hij zich voor jou schuil houdt”.

Of hij het al of niet met opzet had gedaan, zooveel was zeker, dat hij Seyd daardoor in groote moeilijkheden bracht. Een tweede reis naar Mexico City zou drie dagen kosten. Voeg daarbij twee om Billy weg te sturen voor het geval, dat Don Luis hem uitstel weigerde, en er bleven nog maar drie weken over van den vervaldatum. Daar mocht hij het niet op laten aankomen. Ofschoon de middagregen de bergen in grijze waden hulde, reed hij nog dienzelfden avond naar de herberg. Den volgenden ochtend stak hij vroegtijdig de rivier over en stuurde Billy op weg.

„Je zult in ieder geval twaalf uren in Mexico-City moeten doorbrengen”, luiden zijn instructies betreffende Don Luis, „dus moet je maar probeeren hem te vinden. Als je dat lukt, dan sla je spijkers met koppen! Zorg, dat je zijn handteekening krijgt onder een schriftelijke verlenging. Als hij niet wil — en ik geloof niet, dat hij 't doen zal — reis je zonder verwijl door naar Californië. Met de foto's van de mijn en de installaties,

denk ik, dat het je niet veel moeite zal kosten zooveel te leenen, dat wij den eersten wissel kunnen honoreeren. En zodra je het bij elkaar hebt, crediteer je er mij telegrafisch voor op een bank in Mexico-City”.

Daar hij niet anders verwacht had, was hij niet verrast toen Billy twee dagen later telegrafeerde, dat hij dienzelfden avond naar de Vereenigde Staten vertrok. Onder het telegram had Peters gekrabbeld: „Don Luis vandaag aangekomen met numero 9. Ga hem dadelijk opzoeken”.

Een half uur na ontvangst van dit bericht waren Seyd en Caliban al weer op weg.

Het had nu al bijna een week lang voortdurend zwaar geregend, en hier en daar gaven plassen in kuilen van den grond een vroegtijdige waarschuwing voor de naderende overstroomingen. Ofschoon de rivier nog tusschen haar oevers stroomde tegenover San Nicolas, werd de boot met de zwemmende paarden een halven mijl uit haar koers gedreven vóór zij konden landen, en het lag voor de hand, dat nog een week van zulken regen het oversteken van den stroom onmogelijk zou maken.

Toen hij de groote binnenplaats opreed, klopten Seyd's polsen sneller bij de gedachte: „Nu is de tweede week om. Zij is nu zeker thuis”. Maar op hetzelfde moment werd zijn hoop wreed den bodem ingeslagen door het gezicht van het gesloten huis.

Zijn opgewektheid daalde tot het nulpunt, toen het opengeschoven luikje Paulo's gerimpeld gezicht omlijstte in de overigens hermetisch gesloten eiken deur. „Don Luis is nog in Mexico City”. Hij zei het reeds vóór Seyd nog iets gevraagd had.

„Maar hij is teruggekomen — eergisteren heeft men hem aan het station gezien”.

„Aan het station, señor? Hoe is dat mogelijk?” Uit zijn bruine kraaloogjes spraken verrassing en verlegenheid; toen veranderde zijn gerimpeld gezicht plotseling en kreeg een uitdrukking van domme sluwheid. „En zoo ja, dan is hij zeker naar de señora en de niña gegaan, die nog op El Quiss zijn”.

Zij was er niet! Voor de derde maal stond hij voor een blinden muur van stilte. Maar, hoewel terneer gedrukt door een last van zorg, trachtte hij zijn bittere teleurstelling te verbergen voor de onderzoekende blikken van den administrador.

Weer bracht hij een ellendig uur door, terwijl de dieren gevoerd werden. Toen hij terugreed, bleef hij over het gebeurde peinen, zonder enig licht in zijn duisternis te bespeuren. Een nacht van somber gepeiker bracht evenmin verlichting; en teleurgesteld en woedend, was hij juist in de stemming voor het nieuws, dat Caliban hoorde van een voorbijgaanden houtskool-brander.

„Don Luis moet er geweest zijn, señor, want Benito zag hem vanmorgen wegrijden. Hij is naar het Noorden gegaan om zelf den gringo-dam te bezichtigen”.

„O zoo!” bromde Seyd kwaadaardig. „Die ouë vos! Dan zal ik hem nu tot in zijn hol opjagen”.

Maar hij had verzuimd rekening te houden met den regen, die, in stroomen de Barranca inruischend, maakte, dat Don Luis er de voorkeur aan gaf een schuilplaats te zoeken op El Quiss en daar, op de gezapige manier, dit land eigen, te wachten tot het weer zou verbeteren en Sebastian den tijd zou hebben hem te vergezellen. Toen hij, na twee dagen door water en modder te hebben gewaad, bij de kracht-installatie aankwam, bemerkte Seyd, dat hij het bij hun schuilhoekje spelen weer verloren had.

Toch was de reis niet vergeefs geweest, want de levendige jonge hoofdingenieur verwelkomde hem uitbundig.

„Dus u bent de man, die den heelen Staat Guerrero het hoofd geboden heeft! Het doet me veel genoegen kennis met u te maken, Mr. Seyd, ofschoon ik nog altijd niet begrijp, hoe het u gelukt is, het zoo lang uit te houden. Wij hadden een heel regiment van Diaz' rurales ¹⁾ noodig om hier vasten voet te krijgen, en als ze zelfs nu nog werden teruggeroepen, zou het niet lang duren of wij moesten eveneens verdwijnen”.

Bovendien was het de moeite waard om den dam te zien. Als een geweldig bouwwerk, bijna honderd voet hoog, sloot hij de Barranca af, juist waar het dal zich plotseling vernauwde tot een doorgang van een kwart mijl breedte. Daarachter strekte zich, zoover het oog reikte, een troebel meer uit, en toen hij het overzag herinnerde Seyd zich en herhaalde hij Peters' voorspelling:

„Rotsblokken zoo groot als kerken lagen als kiezelsteentjes opgestapeld. Als zoo een blok tegen dien dam stootte, zou

¹⁾ gendarmen.

het er doorheen gaan als koek, al was hij van ijzercement opgetrokken”.

Maar de ingenieur lachte er om. „Als de duivel zelf ze er tegen aan wierp, tartte ik hem er een splinter af te slaan. De dam is massief en de sluizen waarborgen voldoende afvoer. Alleen een aardbeving zou hem kunnen doen bezwijken en dan zou 't nog een heel erge moeten zijn”.

Niettemin maakte die enorme watermassa, die als het ware boven het dal zweefde, Seyd zenuwachtig. Toen hij den volgende dag huiswaarts reed, mat hij met spiedend oog den dal-bodem en rekening houdend met het hoogste peil van het vorige jaar, kwam hij tot de conclusie, dat alleen San Nicolas, de smelterij en enkele hoog gelegen hacienda's zouden ontkomen als het ongeluk wilde, dat de dam bezweek. Toen hij in de buurt van El Quiss kwam, viel het hem op, dat dit landgoed, op laag terrein gelegen, beslist overstroomd zou worden.

Over ongeveer vijftien mijlen voerde zijn weg hem over Sebastien's terrein, en toen hij op een punt een heuvel moest beklimmen, kon hij over de doordrenkte weiden heen een blik slaan op de gebouwen der hacienda. Seyd zag het licht rose der muren verschijnen en verdwijnen in den dwarrelenden waternevel en voelde plotseling den drang in zich opkomen er heen te gaan. Maar zijn gezond verstand behield de overhand, daar een oogenblik van nadenken hem de overtuiging schonk, dat dit slechts kon leiden tot vernedering van Francesca en van hemzelf. Maar die overtuiging maakte haar nabijheid niet minder tergend. Zoo zat hij daar, rusteloos piekerend, toen hij plotseling Caliban's stem achter zich hoorde zeggen:

„Als u haar eenig bericht wilt doen toekomen, ken ik iemand die het haar in handen kan spelen.”

Verschrikt keerde Seyd zich om. Hij had al lang geweten, dat de goede behandeling den gebochelde in een trouw vriend had veranderd, maar hij was niet voorbereid op de sympathie die den glans van zijn kraallogjes verzachtte, noch op zijn angstaanjagend vermogen zijn gedachten te doorgronden.

„Si”, de gebochelde knikte. „Een nicht van mijn vrouw is dienstbode in Don Sebastien's woning. Het zou weinig moeite kosten een briefje binnen te smokkelen door het kleine meisje, dat u uit de rivier gered hebt. De señorita houdt haar steeds in haar onmiddellijke omgeving.”

Nog vóór hij uitgesproken was, had Seyd een potlood uit zijn zak gehaald en schreef onder de beschutting van zijn regenjas een paar woorden op den achterkant van een envelop. Eerst liet hij zijn gevoelens den vrijen loop, maar toen dacht hij aan het gevaar dat het briefje onderschept kon worden en schreef hij in plaats daarvan een grappig protest tegen haar voortdurende afwezigheid. Daarna gaf hij Caliban instructies om zoo lang als noodig was op een antwoord te wachten en reed alleen verder.

Het was maar goed ook, dat hij zijn bediende den vrijen teugel had gelaten, want eerst na drie dagen kwam deze op de mijn terug, druipend nat door den voortdurenden regen, die de stroomen al bijna tot het peil van het vorig jaar had opgevoerd. „Men moet voorzichtig zijn als men met Don Sebastien te maken heeft” legde hij uit. „Als zijn scherp oog mij eenmaal ontdekt had — zou ik gauw aan den dichtstbijzijnden boom gebengeld hebben. Twee dagen lang heb ik mij schuil gehouden in de jacal van de nicht mijner vrouw vóór zij mij dit bracht”.

Het was een groot pak en Seyd verbaasde zich over den omvang, terwijl hij er de gedroogde bladeren afscheurde waarin Caliban het gewikkeld had. Toen het laatste blad er af viel, keek hij eerst met verbazing, daarna — toen zijn blik viel op de inktranden — met ontzetting naar de *Albuquerque Times*. Het duurde minuten alvorens hij woorden kon vinden om den gebochelde weg te sturen; toen ging hij aan de tafel zitten, steunde zijn hoofd op zijn handen en gaf zich over aan zijn sombere gedachten.

Van een langen afstand in tijd en ruimte had zijn eerste onoprechtheid zich gewroken. Maar al zag hij wel in, dat hij zelf schuld aan zijn noodlot had, hij weigerde zich er aan te onderwerpen. Felle, opstandige lichtjes begonnen in zijn oogten te gloeien. De strijder, die niet weet van wijken, werd in hem wakker. Hij wierp de verraderlijke courant door het vertrek, nam een pen op en begon te schrijven.

Zonder tijd te verliezen met zich te verbazen over het ongelukkige toeval, dat het blad in Francesca's handen had gespeeld, beschreef hij nauwkeurig het verloop van zijn liefdesgeschiedenis van het eerste, zwakke begin tot het droeve

einde. Hij zette duidelijk uiteen hoe hij er aanvankelijk tegen had opgezien met zijn eigen, persoonlijke beslommeringen menschen, van wie hij geen reden had te vermoeden dat zij er eenig belang in zouden stellen, lastig te vallen; hoe hij haar later eerlijk van alles op de hoogte had willen brengen en hoe zijn plannen telkens weer vrijdeld werden door omstandigheden buiten zijn wil. En hij eindigde met een verklaring, die geen vrouw ooit onaangenaam in de ooren klinkt: „Wat er ook gebeure, steeds zal ik je blijven beminnen”.

Aanhoudende regen, dag en nacht door, had de stroomen hooger doen stijgen en nu had de rivier zich een breed pad gebaad door den jungle. Weer was de vallei tegenover de mijn veranderd in een groot meer, waaruit hier en daar begroeide eilandjes opstaken, waartusschen snelle stroomingen takken en boomen meevoerden. Leering puttend uit de lessen van het vorige jaar, had Seyd twee flinke, platboomde roeibootten laten maken en den volgende morgen roeide hij zelf Caliban naar de overzijde. Als deze terug kwam moest hij door een rook-sigitaal te kennen geven, dat Seyd hem met de boot moest komen halen. En toen na vier dagen een dunne rook-spiraal in een regen-pauze zichtbaar werd, roeide Seyd over, zoo hard als hij het nog nooit gedaan had.

Maar zijn vurige hoop werd den bodem ingeslagen toen de gebochelde het hoofd schudde. „De señorita is met haar moeder en Don Luis naar San Nicolas gegaan. Zij zal echter binnen eenige dagen naar El Quiss terugkeeren. Mijn vrouws nicht heeft dat vernomen van Roberta, haar kleine kamenier. Zij is nog daar en zal den brief afgeven als de señorita terug komt”.

Het nieuws was niet heelemaal slecht, want Francesca was nu tenminste op San Nicolas. Binnen het uur stak Seyd de rivier over naar het logement — waar hij een paard kon huren — en zijn voornemen werd versterkt door een telegram van Billy, dat hem daar lag te wachten:

„San Francisco tot den grond afgebrand. Geen cent te krijgen in Californië. Ga naar het Oosten 1)”.

Met het oog op het schuilhoekje spelen, dat hij met Don Luis gedaan had, was dit een heel slechte tijding. Maar hoe ernstig ook, werd ze geheel uit zijn geest verdrongen toen hij — halverwege naar San Nicolas gekomen — Paulo ontmoette aan het hoofd van een troep peons, die met takkebossen beladen muilezels voortdreven.

„Wij gaan bakens aanleggen langs den rand der Barranca om te waarschuwen wanneer de gringo-dam bezwijkt”, vertelde hij Seyd. „Don Luis en de señora zijn op de casa. De señorita?” Er kwam een kwaadaardige grijns op zijn gezicht. „De señora, bedoelt u. Twee uur geleden is zij met Don Sebastien gehuwd.”

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

„Wat!” In de taal der goeie, ouërwetsche romans brulde Seyd dat woord uit.

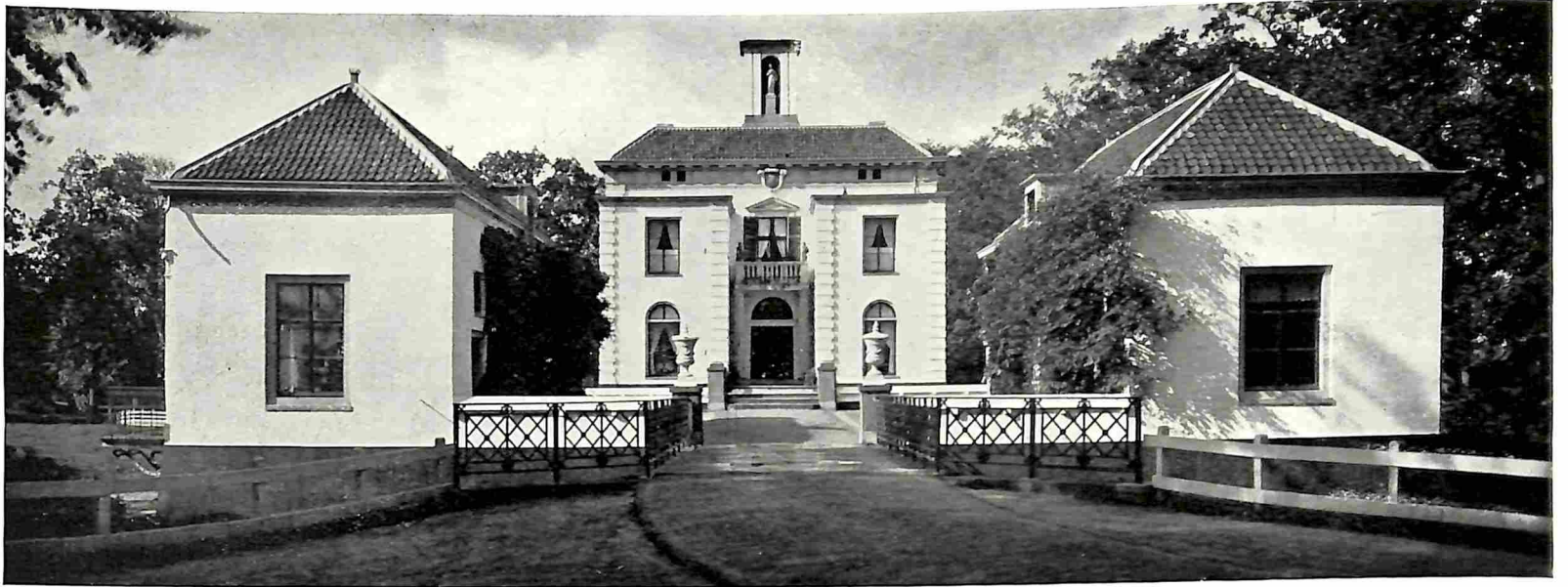
Paulo was in zijn hart zoo kwaad niet. Als hij er de Garcia's mee had kunnen van dienst zijn, zou hij niet gearzeld hebben zijn oud karkas in de olie te laten braden. En in zijn vreugde over het gebeurde won zijn spraakzaamheid het van zijn ingeboren afkeer van den gringo.

„Señor, zij zijn op de Hacienda in den echt verbonden door den priester van Chilpancin. Met het oog op het overlijden van Don Sebastien's moeder, waren alleen Don Luis en de señora er bij tegenwoordig, en dadelijk na de ceremonie zijn zij naar El Quiss vertrokken. Dat vind ik een verstandige gewoonte. Als jong bloed zich vermengt, moet men het den tijd geven te bekoelen en tot rust te komen. Geen reis naar Europa en al die gekke dingen, die onze hedendaagsche rijke jongelui uithalen. Neen, op de goede, oude, Mexicaansche manier gaat zij direkt van de kerk naar het huis van haar man en blijft daar, tot het eerste kind ons volkomen gelukkig maakt”.

Behalve zijn oprechte vreugde over het gebeurde, was de oude man zich zeker wel bewust van het effect dat zijn woorden op Seyd hadden. Terwijl hij sprak loerden zijn kleine, roode oogjes naar de smart die onder de ontsteltenis op diens gelaat te lezen stond. Maar met al zijn rassenhaat kon hij zich geen tiende deel van de marteling voorstellen, die hij hem deed ondergaan. Seyd's onwrikbare zelfbeheersching behield de overhand, maar de smart, die hij trachtte te verbergen, deed hem de sporen in het lichaam van zijn paard drukken en maakte een bespottelijk einde aan het gesprek. Het arme dier begon plotseling te draven, rende tegen Paulo op en wierp dezen op den grond.

(Wordt vervolgd.)

1) d.i. New York.

HUIZE GUNTERSTEIN TE BREUKELLEN.

DE ONTWIKKELINGSGESCHIEDENIS VAN HET HOLLANDSCHE LANDHUIS.

(Vervolg.)

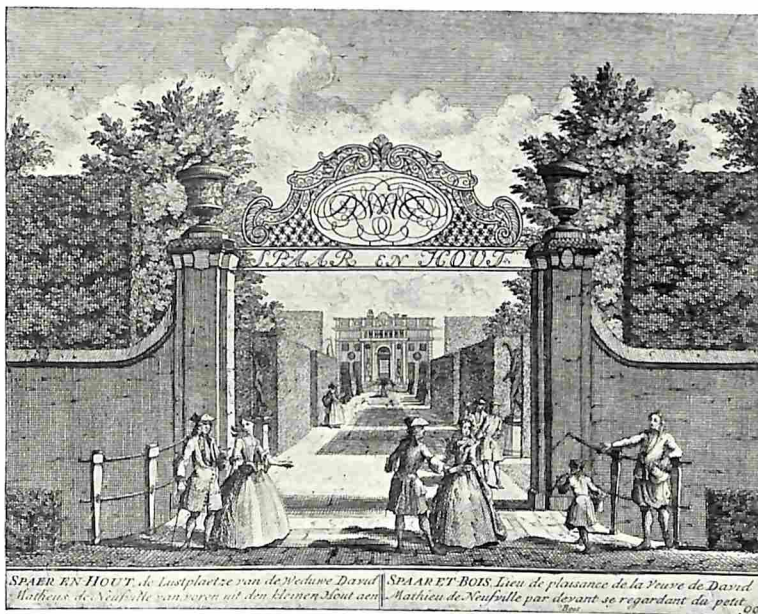
HET VERDWIJNEN DER 17DE EEUWSCHE BUITENVERBLIJVEN.

VAN de eens zoo fraaie en statige buitenverblijven langs de Vecht en elders is niet veel meer overgebleven. Wie thans een wandeling maakt langs dezen onvolprezen stroom en met de historie niet voldoende bekend is, zal zich moeilijk kunnen indenken, hoe langs zijn boorden, van Amsterdam af tot Utrecht toe, een bijna ononderbroken rij van buitenverblijven zich eertijds uitstrekte. Slechts enkele daarvan bleven nog gespaard, waarvan de meeste dan nog droevig verminkt of vervalstaand parkhek, waarachter nu niets anders dan het weiland te aanschouwen is. De onbekende vraagt zich bij 't zien van zoo'n eenzaam hek af, hoe het daar wel gekomen kan zijn en weet of vermoedt niet, dat eertijds een schoon landgoed zich daarachter uitstrekte. Wie echter met de geschiedenis wél bekend is, blijft onwillekeurig in gedachten verzonken een oogenblik staan, in zich zelf mompelend: „Zoo vergaat de glorie der wereld”. Hoe deze buitenplaatsen successievelijk gedurende de 18de en het verloop der 19de eeuw verdwijnen konden? De volledige beantwoording dezer vraag valt buiten het bestek van dit beknopt algemeen overzicht. Alleen dit kan erop geantwoord worden, dat de oorzaken ervan verschillend waren; als op de eerste plaats de later ingetreden malaise, de angst voor malaria en de nog later opgekomen trek naar de hooger gelegen zandgronden. Over de buitens langs de Vecht, die uit het voormalig Watergraafsmeer en uit de

omstreken van Haarlem bestaan nog vele zeer interessante boek- en prentwerken uit de 18de eeuw; als bijv.: „Het Verheerlijkt Watergraafs- en Diemermeer bij de Stadt Amsterdam”, „De Vechtstroom van Utrecht tot Muiden” en „Het Zegenpralant Kennemerlant”, — alle met een schat van gravures en berijmde toelichtingen. Deze werken zijn nog geenszins zeldzaam en in verschillende bibliotheken nog te raadplegen. De afbeeldingen zijn, gelijk de meeste van dergelijke aan 't eind der 17de en in het verloop der 18de eeuw vervaardigde gravures en teekeningen, wat droog te noemen; vooral wat de weergave van den tuinaanleg betreft. Dat dergelijke uitgaven indertijd veel verkocht werden, spreekt van zelf, daar iedere patriciër het werk wenschte te bezitten waarin zijn buitengoed afgebeeld en beschreven stond. Bovendien zond hij er exemplaren van aan familieleden en vrienden en aan zijn handelsbetrekkingen in alle werelddeelen; een even begrijpelijke als onschuldige en tevens voordeelige ijdelheid! De verdienste dezer geïllustreerde publicaties is, dat zij een duidelijk, aaneengesloten, goed overzichtelijk beeld geven van het leven en streven dier dagen. Moeilijk valt het, een helderder en completer kijk te verkrijgen op den bouw en den parkaanleg in deze eertijds zoo gezochte, genoeglijke landschappen. (Tusschen haakjes: de Vechtstreek, ook zonder zijn buitenplaatsen en „lustwaranden”, is nog éénig verrukkelijk.)

DE OPKOMST DER JONGSTE LANDELIJKE BOUWKUNST.

Gaven we in 't voorgaande een vluchtige historische schets van het ontstaan der voornamelijk landhuizen gedurende onze Gouden Eeuw, voor hetgeen daarna volgde wordt het ons helaas gemakkelijk gemaakt. Want overbodig is het, uitvoerig te beschrijven, hoe daarna een algemeen verval der Bouwkunst, zoo hier als allerwege elders in Europa, geleidelijk plaats vond om in den loop der 19de eeuw zijn diepste inzinking te bereiken. Dit feit is van zoo algemeene bekendheid, dat het hier stilzwijgend kan worden voorbijgegaan. Eerst in het laatste kwart der vorige eeuw zien we de architectuur weer langzamerhand opleven en daarmee ook den landhuisbouw. Voornamelijk de Engelsche buitenhuisarchitectuur was het, die op onze latere bouwmeesters oorspronkelijk grooten invloed uitoefende. Dit kón wel niet anders, daar de Engelschen met hun groote liefde voor gezins- en buitenleven in deze wel vooraf moesten gaan. In hooge mate onbillijk zou het echter zijn, te beweren, dat onze landhuisarchitecten daardoor de slaafsche navolgers der Engelschen zouden wezen. Niets is minder waar. Want de laatste 25 jaar heeft onze landelijke architectuur zich zoodanig ontwikkeld en doordrong zij zich zoozeer van de goede eigen tradities, dat wel degelijk tegenwoordig van een eigen Hollandsche landelijke bouwkunst mag gesproken worden. Nooit is hier de laatste kwart eeuw van klakkelooze navolging sprake geweest. Onze bekwaamste architecten zijn eerder pioniers dan naloopers. Onze architectuur is geheel oorspronkelijk, waar het haar beste schep-

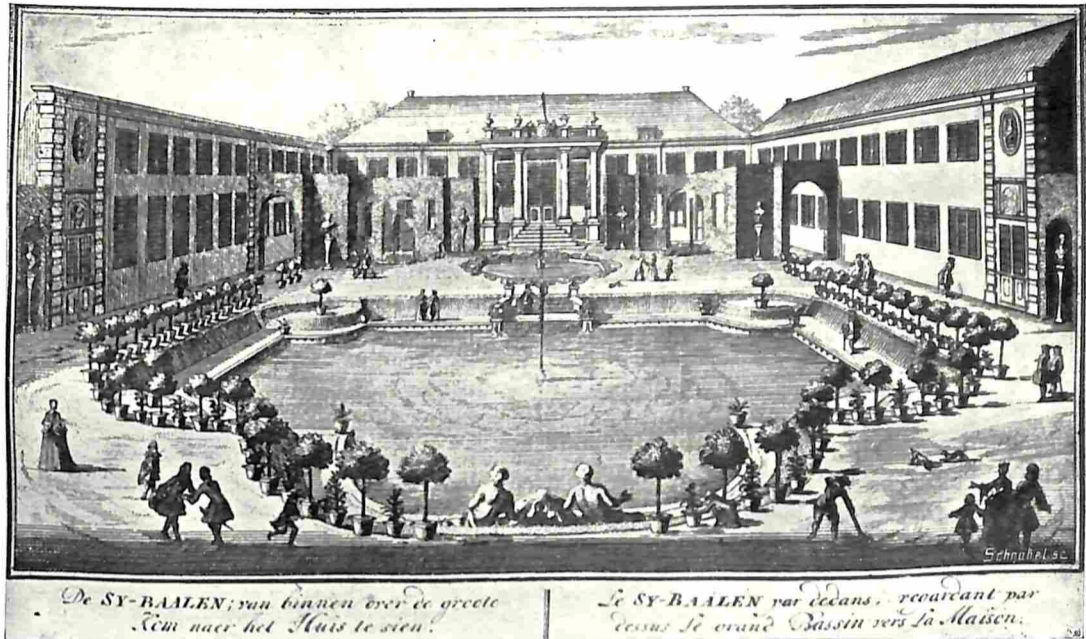
DE BUITENPLAATS SPAER- EN HOUT.

Uit „Het Zegepralant Kennemerland”.

pingen betreft. Het voornaamste kenmerk der toonaangevende, in de laatste jaren hier gestichte landhuizen is, gelijk reeds in den aanvang opgemerkt werd, het streven naar een volkomen éénzijn van het uiterlijk van het landhuis met de omringende natuur; waaraan bovendien het behaaglijke, het gezellige en de praktische bewoonbaarheid van het inwendige onafscheidelijk dient te zijn verbonden. Dit noodwendig uitgangspunt van alle goede architectuur sluit natuurlijk automatisch alle onbegrepen stijl-navolging der vroegere perioden uit; waarmede echter allermint wil gezegd worden, dat alle traditie daardoor uit den boeze is. Want juist het tegenovergestelde is waar. Alle echte nieuwere Bouwkunst toch sluit zich aan, is geboren uit, is de voortzetting van traditie. Om het kort en zoo duidelijk mogelijk te zeggen: Vroeger, in het ontzettend verval der 19de eeuw, zocht men zijn heil in het minutieus en angstvallig navolgen der oude uiterlijke kunstvormen. In dezen tijd echter trachten de ware bouwmeesters in den géést der oude kunstwerken door te dringen; niet om ze klakkeloos na te volgen of te copieeren, maar om, door dienzelfden geest beziel, vrij van alle uiterlijke overeenkomst en conventie, zelf werken te scheppen, die aan de gezonde en billijke eischen en behoeften van onze hedendaagsche maatschappij zoo zuiver mogelijk beantwoorden. Even zuiver beantwoorden als de oude werken het in hun tijd aan de toen geldende eischen der samenleving deden. Dat dit de eenig-ware werkwijze is, behoeft geen betoog. De Ouden zelf handelden immers nooit anders. Zij bemoeiden zich meer met hun heden, dan met het verleden en de toekomst. „Do it now!” was hun levensspreuk. Maar deze schreven zij niet allereigen langs de wanden; deze stelregel leefde in hun hart in eigen taal. Nimmer volgden zij geestloos vroegere werken na. Hierdoor bleven zij levend, steeds onmisbaar, immer belangrijk. En zie hier ook het streven der waarlijk-moderne architecten van dezen tijd. Ware kunst bloeit steeds weer op, ontluikt immer opnieuw; zij het soms ook na langen slaap. De innerlijke kern, waaruit dit, steeds wisselend leven ontspruit, is onveranderlijk. Zijn wetten zijn voor eeuwig vastgelegd.

MET STREVEN VAN DEN NIEUWEN TIJD.

We kunnen nu gevoeglijk van het beknopt historisch overzicht afstapen en ons voor enkele oogenblikken gaan bezighouden met hetgeen ons het sterkst ter harte gaat en wat de eigenlijke kern vormt der juiste landelijke woningarchitectuur. De hedendaagsche hernieuwde kunstbeweging, zoowel op het gebied der bouwkunst als op dat der kunstambachten en kunstnijverheid, verkoos tot haar hoogste roeping: het „karakter” in de woningen te herstellen. En, gelijk gezegd, tracht zij dit doel te verwezenlijken, niet door het nabootsen van het vroeger bestaande, maar door, van een zelfden eerlijken geest als die der oude werkers doordrongen, datgene te scheppen, wat voor dezen tijd met zijn hogere eischen van woninginrichting en hygiëne een noodzakelijk vereischte geworden is, namelijk: frissche, luchtige, gezonde binnenruimten en vertrekken met zooveel mogelijk licht en zon, en daarbij toch even intiem en gezellig als de vroegere woningen.

HET LUSTPALEIS ZIJDEBALEN AAN DE VECHT BIJ UTRECHT.

Uit „De Zegepralende Vecht”.

Ziedaar het hoofddoel, waarnaar door de beste bouwkunstbeoefenaars gestreefd wordt. Het devies, dat deze laatsten zich gekozen hebben, bestaat uit drie ineengevlochten en onafscheidelijk verbonden L's, welke de drie onmisbare voorwaarden voor een zoowel geestelijk als lichamelijk gezond bestaan symboliseeren; zij beteekenen „Licht, Lucht, Leven”. Dus — wég met alle donkere, vuile hoeken. Laat overal de Zon binnen; zij straalt levenskracht! En daarenboven zoeken deze architecten weer het vernuftige, het teekenende, het als van-zelf-sprekende, het gezellige, in één woord, het natuurlijke in de woningen te brengen. Hoe allerbedroevendst zag het er gedurende de 19de eeuw in het overgrootste deel der woningen met deze onmisbare eigenschappen uit! — Was bij de interieurs der aristocratie nog veel te bespeuren van het karaktervolle van vroeger tijden (veroorzaakt door de aanwezigheid der behouden gebleven familiestukken, meubelen, schilderijen, beeldwerken en snuisterijen), de doorsnee-woningen, zoowel van den burger als van den arbeider, waren, en zijn bijna zonder uitzondering ook heden nog, van de grootste banaliteit, dorheid en wansmaak. Niet veel beters zijn ze dan het samenraapsel van den

HET LANDHUIS ELZENBURG AAN DE VECHT BIJ MAARSSSEN.

Uit „De Zegepralende Vecht”.

heteroogsten prulleboel. Nagenoeg alle zijn ze als met één sop — dat der karakterloosheid — overgoten. ☞ De bij zeer velen nog overheersende meening, dat, wat schoon en goed is, tevens kostbaar moet zijn, althans kostbaarder dan het banale, dit betreuenswaardig wanbegrip dient vóór alles bestreden. Menigeen toch kan zich een fraai, gezellig interieur nog niet zonder kostbare meubileering en stoffeering voorstellen. ☞ Juist deze laatste verkeerde opvatting voerde de menschen der vorige eeuw tot die ongelukkige schijn-interieurs. Bijna het geheele bouw- en meubelbedrijf dier dagen was erop ingericht, om de onderscheiden voorwerpen van daaglijksch gebruik iets te doen schijnen, wat ze niet waren. Alles moest veel „lijken“; doch in de kern was het niets; camelote, prullegoed, bestreken met een bedrieglijk vernisje. ☞ Hoe anders dit in vroeger eeuwen was, wordt klaar bewezen door het groote aantal nog bestaande oude schilderijen, teekeningen en gravures waarop de vroegere binnenhuizen afgebeeld zijn, maar beter nog door de nog overgebleven meubelen en gebruiksvoorwerpen-zelf, zoowel door de allereenvoudigste als de kostbaarste. Deze toonen onweerlegbaar aan, dat zoowel het geringste als het voornaamste eerlijk werk was. ☞ En hieruit dient onafwijsbaar te volgen, hoe elk interieur schoon, goed en gezellig kan wezen, zoo het maar uit natuurlijke, ongezochte middelen opgebouwd wordt.

DE GROOTE BETEKENIS VAN EEN GEZELLIG INTERIEUR VOOR DE NOORDELIJKE VOLKEN.

☞ De doeltreffende bouw en inrichting der woningen zijn dáárom van zoo groot gewicht, omdat zij in de eerste plaats geroepen zijn, de behagelijkheid en daarmede de gezelligheid in ons leven te brengen. Een goed interieur dient zoodanig ingericht te wezen, dat het, naast de gezondheid, vooral ook de huiselijkheid bevordert. ☞ Vooral wij, bewoners der meer noordelijke streken, d.w.z. menschen, levend onder dikwijls gure weergesteldheden en steeds wisselende jaargetijden, kunnen de onschatbare betekenis der huiselijke gezelligheid eerst geheel naar waarde schatten. En daarom mag gerust als een axioma vooropgesteld worden, dat, bij de bestudeering van den ont-

wikkelingsgang der eigenlijke „Woning“, niet naar Zuidelijke streken 't oog gericht moet worden, doch allereerst naar die landen en plaatsen, waar de mensch door de natuur gedwongen wordt, zijn aangenaamst verblijf voor een niet onbelangrijk gedeelte van zijn leven „binnen“ te zoeken. ☞ Het Zuiden kent zijn pracht-woningen en paleizen meer en beter dan wij die kennen. Men richt dan ook terecht den blik naar deze streken, wanneer men de luxe-bouwwerken bestudeeren wil. De schoone paleizen van Grieken en Romeinen, van Indiërs en Arabieren en zoovele andere Oostersche volken, zijn welbekend; maar voor de kennis der eenvoudige woningen dienen we elders te zoeken. ☞ Zij, die van het allereenvoudigste met de bescheidenste middelen iets goeds en behagelijks wisten te maken, zijn de bewoners der door de natuur minder bevoorrechte streken. Deze laatsten toch zochten het schoone vóór alles in de hoogst mogelijke nuttigheid en doelmatigheid. Zij werden door hun levensomstandigheden van de oudste tijden af daartoe wel gedwongen. Ze moesten roeien met de riemen die ze bezaten. — En ziehier dan de kern, de quintessence der noordelijke woningbouwkunst: de essentiele elementen, waaruit de woningen der noordelijke volkeren eertijds opgebouwd werden, zijn geen aanhangels, toevoegsels, dus overbodigheden; doch die elementen-zelf vormden hun eigenlijke schoonheid. ☞ Door de juiste inachtneming van de afzonderlijke be-

stemmingen der verschillende bouwconstructies en materialen en door een helder inzicht in de doeleinden, waaraan elk gebruiksvoorwerp afzonderlijk moet voldoen, ontstonden die vele even praktische als schoone en geestige typen van bouwwerken, meubelen en huisraad, die we heden nog zoo terecht bewonderen.

(Slot volgt.)

H. J. M. WALENKAMP Cz.

Een Roermondsch huwelijk in 1732.

ONDER de notabelen te Roermond in het eerste kwartaal der 18e eeuw nam vrijheer Johan George van Hees de eerste plaats in. Hij had er jaren geëind als Overste van het keizerlijk garnizoen en in de twintiger jaren der 18e eeuw was hij militair-commandant der vesting met den titel van generaal. In 1727 verkreeg hij het nabij gelegen slot Effeld, en aangezien de vermoeyenissen van zijn bewogen krijgsmansleven en de stijgende jaren niet over hem waren heengegaan zonder pijnlijke sporen in den vorm van jicht en podraga achter te laten, wilde hij met zijn

vrouw Anna Cathrina Haver de rest van het leven in landelijke rust genieten. Hij nam zijn afscheid en betrok in 1727 zijn pas verworven kasteel. Lang mocht daar het echtelijk geluk niet duren; zijn vrouw overleed 25 November 1727. ☞ Wie zal het den eenzame euvel duiden, dat hij verstrooïing zocht? En waar kon hij die beter vinden dan in Roermond, waar ieder hem en hij ieder kende? Waar niet alleen zijn vroegere wapenmakers, maar ook de burgers hem weder in hun kringen zouden opnemen? ☞ Onder zijn intiemste kennissen behoorde de rijke, gastvrije postmeester Johannes van Wevelinghoven, wiens drempel werd gesleten van allen, die zich tot de Roermondsche upper ten rekenden. Of tot dat drukke bezoek ook de jongste dochter van den gastheer aanleiding was? Op Van Hees maakte Johanna een diepen indruk. Jicht en podraga waren vergeten en de liefde, die immers alles vermag, overbrugde, in zijn oog althans, het groote verschil in leeftijd. Hij voelde zich

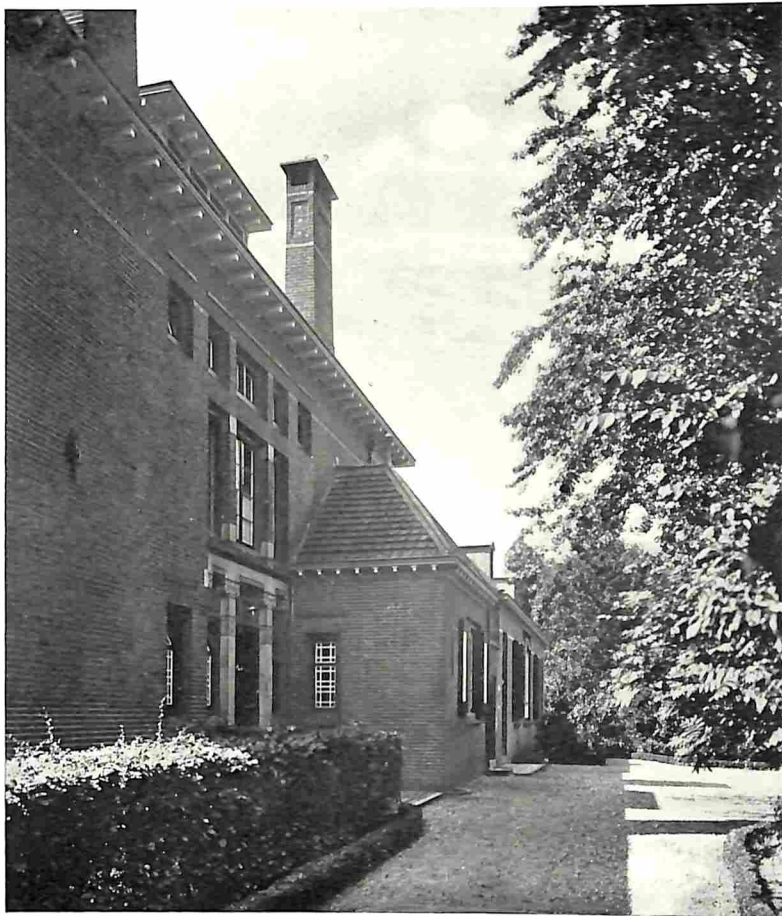

Foto C. Steenbergh.

ZIJVLEUGEL VAN HET HUIS VAN JAN VETH TE BUSSUM.

zeker vijf en twintig jaar jonger. Kortom:

Vrouw Venus met haar starre
thans claerder als de Maen
Bespiedde die vrijage
en sach 't mirakel aen.

☞ Het vrijen om een hoekje nam weldra een eind en toen hij haar in 1732 als „Frau Obristin“ naar Effeld voerde, waren de woorden van onzen vaderlandschen dichter Coornhert hem uit het hart gegrepen:

Haar liefde mijn klaghen en treuren afsnijdt,
Van sorgh en droefheid heeft zij mij bevrijdt:
Wij zijn één met ons bejden,
Gheen wereld, gheen tijd,
Gheen dood, gheen nijdt,
En sal ons moghen scheijden.

☞ Dagenlang daverden de grauwe muren van het Huis van het feestgedruisch. Met Vondel konden de gloeiend aaneengesmede zielen zingen:

Ons bruiloft bint zich aan geen tijdt,
Zij duurt ons leven uit.

☞ En de bruidegom heeft zich, als een pijnlijke scheut door knie of schouder, een ongenadige knauw door den voet, hem aan zijn oude vijanden herinnerde, getroost met de oude wijsheid:

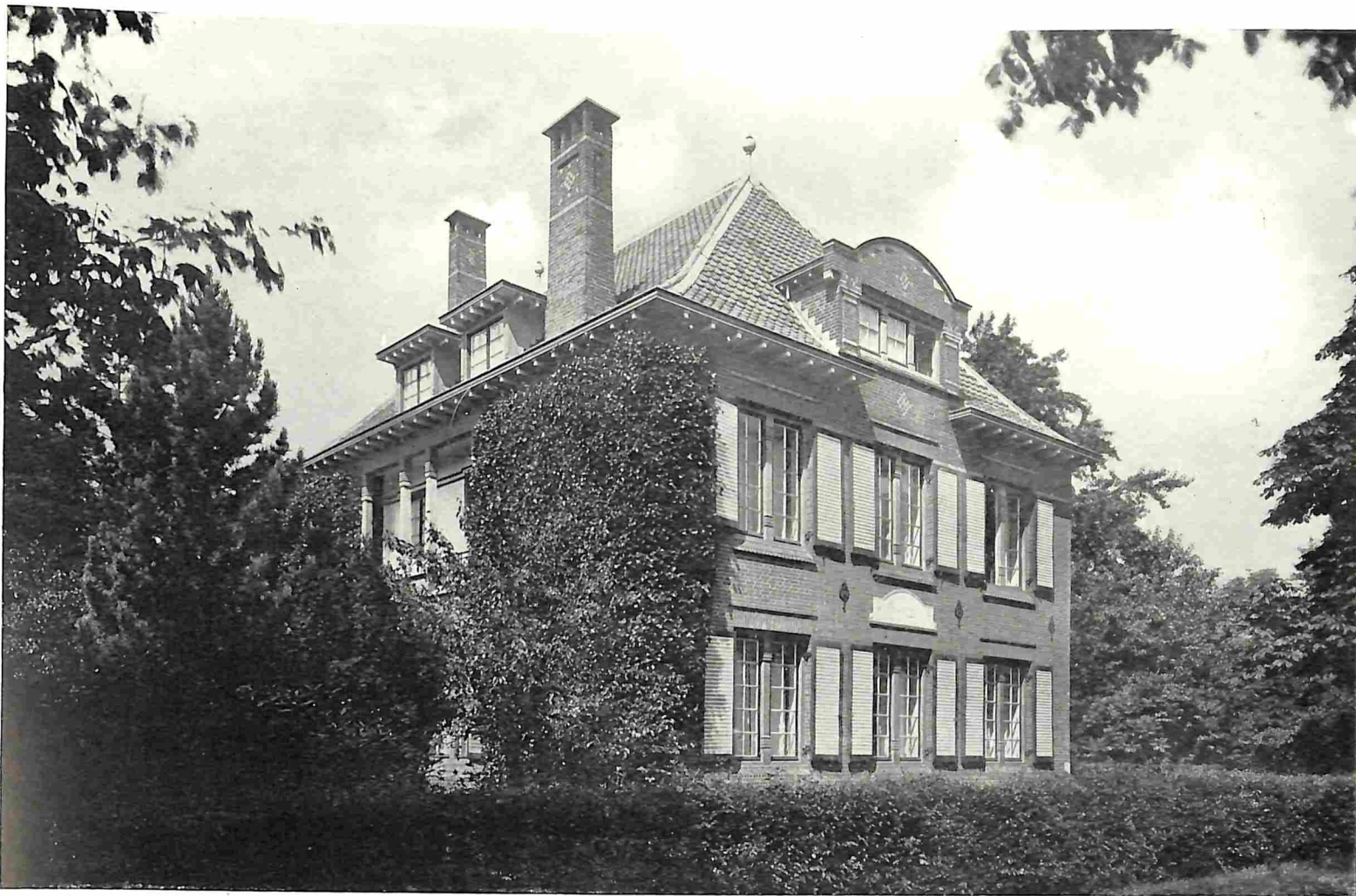

Foto C. Steenbergh.

WOONHUIS VAN JAN VETH TE BUSSUM. ARCHITECT K. P. C. DE BAZEL.

„O, Rijnsche wijn, gij maect geen flerecijn.
Ik moet — sei dat oud manneken —
Nog drincken eens een kanneken,
Nog eensjes vrolijk sij”.

☒ Toch gaat je zoo'n leven niet in de kleeren zitten. En dan — generaal Van Hees was jong geweest in een tijd, die op het gebied van het huwelijksleven nog de oude degelijke tradities huldigde. Zijn vrouw was opgegroeid onder de maatschappelijke inzichten, die — voorloopers van de revolutie — zich hier omstreeks 1700 baan gebroken hadden en zich kenmerkten door Fransche luchthartigheid en Fransche losheid in den omgang. Meer dan de „deege degelijkheid” van vroeger, gold in haar tijd het Sadduceensche: „Laat ons eten en drinken en vroolijk zijn, want morgen zijn wij dood”.

Ongelijk van jaeren

En is niet wel te paeren,

mocht Cats wel verzuchten. ☒ Het leven op Effeld was op grooten voet ingericht. Bedienden hier, bedienden daar, bedienden overal! Gasten ontvangen, en daaronder veel jongelui, op bezoek gaan bij wie naam had in den omtrek, de jonge vrouw vond er haar levensdoel in en — de generaal floot naar de rust, die hij aan de zijde van zijn jonge gemalin had denken te vinden. ☒ Onder de huisvrienden op Effeld behoorde, zooals de Heimatkalender 1927 voor de Heinsberger Landen vertelt, Mr. Johan Adolf Hasenbach uit Wassenberg. Hij stond als keurvorstelijk voogd en hofraad hoog in aanzien. Na zijn dood in 1734 vond hij een opvolger in zijn zoon Johan Anton, die zijns vaders ambten sedert 1728 reeds tijdelijk had waargenomen. ☒ Johanna van Wevelinghoven kende beiden zeker al uit haar Roermondschen tijd. Immers een bloedverwant van haar, Johan Paulus van Bitter, had zijn opvoeding onder leiding van den ouden Hasenbach voltooid en een andere zoon van dezen, Johan Bernard, had als officier Van Hees te Roermond gediend. Johan Bernard, „capitaine au service de sa Majesté Impériale Maria Theresia”, zooals hij zich gaarne noemde, was een rijk, jong en levenslustig cavalier, een gaarne gezien gast op Effeld. ☒ „Zeventig zijn de jaren uws levens”, zegt de Psalmist en generaal Van Hees verwisselde 30 November 1744 het tijdelijke met het eeuwige, „rite munita sacram, r.i.p.”, zooals pastoor Johan Peter Cremer in het doodboek van Steinkirchen aantekende. Daar vond hij naast zijn eerste gade de rust, die hij tijdens zijn leven niet gekend had. ☒ Johanna bleef kinderloos ach-

ter. Zij zal, overeenkomstig de aloude zede, wel rouw gedragen hebben. Maar in haar hart jubelde het:

Si l'amour porte des ailes,
N'est-ce pas pour voltiger?

☒ Nauwelijks was, zooals men het platweg maar teekenend uitdrukt, Van Hees koud, of ze huwde Johan Bernard Hasenbach. In den herfst van 1745 streek de ooievaar op het dak van het Huis, een sinds lang ongekende gebeurtenis, Johan Bernard kreeg een *von* voor zijn naam, onder andere eerbewijzen werd hij bedolven. ☒ De snelle glorierijke vlucht van den nieuwen Kasteelheer ging de eenvoudige boerenbevolking van Effeld boven de pet. Daar moest meer achter zitten! Dat kon niet zijn een straf voor Johanna's brutaal breken met tradities, waaraan de eenvoudige bevolking hing met hart en ziel. Die snelle verheffing was werk van tooverij, van zwarte

Foto C. Steenbergh.

INGANG VAN HET HUIS VAN JAN VETH TE BUSSUM.

kunst, van — den duivel. Geen enkele van de vroegere bewoners van het Huis — en daaronder waren brave menschen — had zooveel geluk gehad. Neen, nogmaals neen, met dien Von Hasenbach was het niet pluis! ☼ In 1724 was Johan Adam vrijheer van Baexem tot Effeld op het Kasteel gestorven, het laatste manlijk oir van een geslacht, dat meer dan 200 jaar Effeld had bezeten! En een roemrijk geslacht was het! Johan van Baexem tot Effeld ging in 1590 als gezant van den hertog van Gulick naar Spanje. Clara van Baexem was van 1614 tot 1636 abdis van het adellijke stift Dalheim. Onder de krijgsbedrijven was meermalen het Huis verwoest; de familie was verarmd. Johan Adam's dochter Maria Margaretha Adolfinia Felicitas was nauwelijks 16 jaar, toen zij in 1719 huwde met haar verren bloedverwant Gerard George van Baexem te Beesel. Het huwelijksgeluk duurde slechts kort; in 1721 stierf hij. Na twee jaar hertrouwde zij met Frans Werner van Ach. Zienderoogen verminderde hun welstand en in 1727 waren zij genoodzaakt het Huis aan Van Hees te verkoopen. Van Ach vestigde zich als boer. Wat moet er in het hart dezer ongelukkige vrouw, arbeidend in stal en schuur, zijn omgegaan, als het epicuristisch feestgezag van den burcht harer ouders en voorzaten tot haar doordrong! En nog zouden er slagen vallen! In 1754 is zij opnieuw weduwe en moeder van twee zoons, die haar verlieten om naar familie van vaderszijde te gaan. Alleen bleef de thans vijftigjarige achter; alleen — bij de puinhoopen harer jeugd! ☼ De eenmaal gevierde barones stierf als de vrouw van den eenvoudigen landarbeider Christiaan Lodewijk Plum. Niet steeds is een naam een voor-teeken. Felicitas! De Gelukkige! Sic transit gloria mundi! ☼ „Plaats Von Hasenbach nu eens tegenover haar!” zeiden vele dorpsbewoners.

Foto C. Steenberg.

DE ONTWIKKELINGSGESCHIEDENIS VAN HET HOLLANDSCHE LANDHUIS.
 OUD-SAKSISCHE BOERDERIJ TE LAREN (N.-H.).

„En tegenover de bewoners van den Nieuwenburg!” antwoordden anderen. ☼ Ja, ook daar, op dien anderen adellijken burcht, rustte Gods hand zwaar. De vrijheeren van Hochkirchen¹ hadden de sterkte omstreeks 1550 gebouwd. In verloop van tijd was ze grooter en grooter geworden, de bewoners steeds rijker en aanzienlijker. In 1700 behoorden aan het Huis wel een dozijn hoeven, elk werk gevende aan 2 of 3 paarden. Welk een glorie was van dit Huis niet op het kleine dorpje gestraald! Daar zetelde eens Adolf Winand, keurvorstelijk Kamerheer, hofraads-president van Gulick en Berg, landhofmeester van Gulick en ambtman van Wassenberg. In 1692 ontving hij als belooning voor bezeten en nog te bewijzen trouwe diensten de kerspelen Orsbeek, Ophoven en Steinkirchen als een heerlijkheid met al de inkomsten daarvan en de lagere rechtspraak. Tot het uitoefenen daarvan hield op vaste tijden het schepengericht zijn zittingen op den Nieuwenburg. Effeld was een beroemdheid in geheel het Rijnland geworden.

Opgaan, blinken en verzinken

Is het lot van ied'eren dag.

☼ Later begonnen de slagen te vallen. De eenige zoon van Adolf Winand sneuvelde als overste bij een regiment cavalerie 15 November 1703 in den slag bij Speierbach. Hij zelf stierf 10 Augustus 1706 in Dusseldorf. De zerken, die eenmaal de graven dezer groote heeren en van Baexem en Van Hees in de kerk te Steinkirchen dekten, zijn sinds lang verdwenen. ☼ De Nieuwenburg kwam aan Maria Adriana Catharina, de oudste dochter van Adolf Winand. Zij was de tweede vrouw van Christoffel Alexander, vrijheer van Vehlen. Van Vehlen bezocht den Nieuwenburg slechts te hooi en te gras. Maria

Adriana Catharina stierf in 1725 en vermaakte haar stamslot aan een harer stiefkinderen, uit haars mans eerste huwelijk. ☼ Zij had echter eenige zusters gehad en van een dezer leefden nakomelingen, van wie er een gehuwd was met Gerhard Adolf, vrijheer van Mirbach. Een proces werd aangevangen en 46 jaar later — het procederen was toen reeds een langdurig werk — in 1771 werden de aanspraken der familie van Mirbach op den Nieuwenburg erkend.

Wie pleit om een koe,

Geeft er een kalf op toe.

☼ Hier had de procedure het slot gekost. Sinds lang werden de bijgebouwen bewoond door pachters van den heer. Het heerenhuis stond leeg en van onderhoud kwam tijdens de twisten over den eigendom natuurlijk niets. Regen, wind en droogte deden de rest. Wat in 1850 nog over was, werd afgebroken. ☼ Neen, meende het volk, twee voorbeelden zoo vlak bij de hand — met Von Hasenbach speelde de duivel. Daar feestte men maar, dag in dag uit, zonder dat de beursplatter scheen te worden. En dan — hoeveel verloor Von Hasenbach niet met het kaartspel, waaraan hij verslaafd heette! In één nacht had hij daarmee, zoo vertelde men, zijn huis en hof met alles wat daar in en op was, verloren! Auri sacra fames, quid non mortalia cogis pectora! ☼ Toen — ja, wat toen geschied is, weet eigenlijk niemand. Hij bleef

op het Kasteel. Maar, toen hij dood was, werd hij geoordeeld om op bepaalde nachten rond te dolen. Gezien heeft hem weliswaar nooit iemand, vertelt G. Becker in Die (Heinsberger) Heimat, maar, wanneer in de donkere Novemburnachten de stormwind als de Wilde Jacht door de kruinen der eeuwenoude eiken en linden buldert, wanneer de weerhanen zich knarsend op de torens draaien als dolle tollers, wanneer de uilen

hun langgerekt geroep Oe! Oe! uitstooten, dan hooren de op hun posten staande douanen en de schaarsche voetgangers, die zich eenzaam over de landwegen voortsleepen, den alles overstemmenden roep: Heer von Hasenbach! ☼ De geschiedenis zwijgt hiervan. Zij stelt vast, dat Von Hasenbach en zijn vrouw nog in 1764 het Huis Effeld bewoonden. Het volgende jaar vertrokken zij naar Roermond of Tegelen. Maatschappelijke achteruitgang schijnt aan deze verandering van woonplaats vreemd, want het Huis Effeld was in 1806 in het bezit van een dochter van hem. Zijn zoon Johan Bernard was in dat jaar burgemeester van Tegelen. Het door hem bewoonde huis was van de Wevelinghovens herkomstig.

J. D. H. VAN UDEN.

DE STINKZWAM.

(PHALLUS IMPUDICUS L.).

HIER spreekt Hadrianus Junius, Rector der Latijnsche school binnen Haarlem, in zijn tractaat van den *Phallus*, het campernoelje of duivelsbrood, dat in de duinen van Holland wast, Anno Domini 1564. ☼ „In het beginsel, oft eerste uytcomen van den *Phallus*, vertoont sich (boven de sandtachtighe aerde) eene witte stoffe, rondt als eenen kaets-bal, aan de welke een gecloven pese is in de plaetse van wortel, waer door sijn voetsel is treckende. Desen bal is vervult met een taeye lijmerachtighe vochtigheid, ghelijck ghestolt sop of room, soo swaer van ghewicht, dat het water is overtreffende, jae bij naer ghelijck aen het ghesmolten loot, 't selve soo cout sijnde, dat als 't ghedruckt

sijnde aen de palme eender handt, een merckelijcke coude is bijbrengende. De selve stoffe, eerst uyt de aerde ghetrocken sijnde, is heel bleeck wit; de welke daer naer terstonds purperachtigh wordt, ende tusschen beyden sijn eenighe doorzaeyde oft doortrocken bloedighe aderkens, een weynigh bleecker van couleur verschillende, als de andere veselingskens, het selve verandert allenghskens tot de swertigheydt van ghestolt bloedt. Maer de voorverhaelde snotachtighe oft ghestolde vochtigheydt, den bol uyt de aerde ghetrocken sijnde, smilt, ende vloeeyt terstont: van ghelijcken soo wordt den stanghel corts naer dat hij ghepluckt is, seer slap, ende soo swaer stinkende, dat een heele camer daer mede can vervult werden. ☞ In de Herft maent, somwijl vroegher, oft laeter, naer dat de ghesteltenis des jaers is, soo comt uyt den gheseyden bal, openberstende ende splijtende, seer wonderbaer den stanghel te voorschijn, daer uyt springhende sonder den bal te quetsen . . . . Noch seght Junius, voor een wonder als ghelijck aan een mirakel te achten, dat bij soo verre (*indien*) den ghesloten bal (al eer hij sijnen stanghel gheschoten heeft) uyt de aerde ghenomen wordt, ende den selven in den kelder oft in den hoeke des huys gheleydt sijnde, naer eenen dagh oft twee in een volle grootte sijnen stanghel is schietende: het ghene hij segt alsoo bevonden te hebben; het welck met mijne ondervindingh overeen comt . . . . In den Herft, als ick voren verhaelt hebbe, comen dese te voorschijn in de ghesten van Hollandt bij de zee, meest westwaert ghelegen, op sandachtighe plaetsen, alwaer seer herte scherpe biesen (*helm*) groeyen, alwaer sij in 't midden ghebornen worden, als door dese biesen met een dichte walle bevrijt sijnde voor de passanten". ☞ Doch den voornoemden Heere Syen heeft mij (*Sterbeeck*) in het jaer 1673 den tweeden October gheschreven, dat hij de selve *Phallus* tot dry jaer achtervolghende in den vermaerden hof, omtrent Leyden, van sijne *Excell. den Heere Ambassadeur van Beverninghe*¹⁾, sijnde den Phoenix deser eeuwe van alle uytheysche, Indiaensche (*Indische*) seldtsaeme planten en ghewassen, heeft sien voortcomen ende groeyen in seer vette ende vochtighe aerde: waar uyt te speuren is, dat dese *Phallus* in verscheyde natuer van aerde can te voorschijn comen." ☞ Waarde lezer, ik heb u misleid. Zoo schreef Hadrianus Junius niet, want — hij schreef Latijn. Maar om van het historisch aroma van zijn stijl tenminste een snuffje te redden, gaf ik u een vertaling in het genoeglijk breedsprakige Nederlandsch uit de zeventiende eeuw, uit den tijd, toen men nog tijd had. Ik vond ze bij den niet minder vermaerden geleerde Franciscus van Sterbeeck, en wel in zijn lijvig met vele platen verlucht boekdeel, dat den zwaarwichtigen titel draagt:

THEATRUM FUNGORUM
OFT

HET TONNEEL DER CAMPERNOELIEN
enz. enz. . . . . volgen nog 9 regels.

Alles met neerstigheyt, lang duerighe ondervindinghe, ende ijverigh ondersoecken van de schriften der ervarenste cruydtkenders vergadert ende beschreven door

FRANCISCUS VAN STERBEECK Priester.

Den tweeden Druck verbeteret.

T' ANTWERPEN.

Bij Franciscus Huysens, Boeck-drucker ende Boeckverkooper, woonende bij de Borsse. 1712.

En waarvan ge hiernaast het aardige titelvignet afgedrukt vindt. Sterbeeck is de eerste, die een samenvattend werk van zijn tijd een baanbrekend mycoloog, die zeker wel aanspraak mocht maken op een afzonderlijk artikel. Maar dat zou beter op zijn plaats zijn in een vakblad; daarom wil ik er van afzien, u nog meer uit het *Theatrum Fungorum* mee te deelen en liever zelf nog een oogenblik het woord nemen. ☞ Natuurlijk weten we er nu een heel stuk meer van dan Hadrianus Junius ons in zijn tractaat van slechts zeven bladzijden mededeelt en nauwkeuriger ook, en het verhaal van het hooge soortelijk gewicht

DE STINKZWAM.

wetenschap zwamvlok of mycelium noemt, en geleefd van de rottende stoffen, waaraan elke boschbodem bijzonder rijk is. Wat wij de *zwam* noemen, is echter niets dan het vruchtlichaam, dat slechts een korten levensduur heeft en voor de voortplanting en verspreiding zorg moet dragen. Het vruchtlichaam vormt de stoffijne sporen, die op een geschikten voedingsbodem kunnen uitgroeien tot zwamdraden, welke zich telkens weer vertakken en pas een volgend jaar het aanzijn aan nieuwe vruchtlichamen kunnen geven. ☞ Bij andere paddestoelen, zoals champignons, eierzwammen en boleten, wordt de verspreiding overgelaten aan luchtstromingen, die de miljarden zwevende sporen over kilometers afstand met zich kunnen meevoeren, tot ze door regen of andere neerslag weer een plaatsje op de aarde vinden. Merkwaardiger is de inrichting, die de stinkzwam voor dat doel heeft ontwikkeld. Wanneer het duivelsei barst, de gloeikous-steel met zijn haarnetmutsje zich strekt, is dit laatste met olijfgroen slijm bedekt en nu begint de zwam zijn zeer persoonlijke geur te verspreiden. Het is een echte aaslucht, die den wandelaar in naald- of loofbosch al op vijftig pas flauwtjes bewust wordt, maar hem met ontzetting slaat, als hij er vlak voor staat. Een stank, waarbij

TITELBLAD VAN FRANCISCUS VAN STERBEECK'S
TONNEEL DER CAMPERNOELIEN, 2DE DRUK, 1712.

1) Hieronymus van Beverningh (1614—1690), vriend van Johan de Witt, was gezant in Engeland, gevolmachtigde bij de vredes van Breda en Nijmegen, en curator der Leidsche Universiteit.

vergeleken de Amsterdamsche grachten in het vreemdelingen-seizoen en de tonnenwagens der Groningsche Reiniging werkelijk nog balsemiek aandoen! Raak hem in dit stadium niet aan, want den heelen dag en langer zal het u rouwen. ☞ Maar voor alles, wat aas- of bromvlieg heet, is die lucht een uitnoodiging tot een kostelijk maal; bij dozijnen strijken ze neer op het donkere slijm, zoodat het mutsje er soms zwart van ziet. De slijm massa bevat de sporen; de vliegen zijn verzadigd en verspreiden zich, maar aan pooten, slurf en lichaamsharen dragen ze minimale restjes mee, die echter nog duizenden sporen bevatten. Op een andere plaats worden deze afgepoetst of verloren, en enkele ervan vinden allicht een geschikten bodem voor hun verdere ontwikkeling. ☞ De Duitschers noemen de zwam *Gichtmorchel*, d.i. jicht-morielje. Deze naam wijst op genezende krachten, die men er vroeger aan toeschreef, wat we ook al bij Sterbeek kunnen lezen. „Al ist dat dese Fungi den mensche (inwendigh inghenomen) schadelijck, jae doodelijck sijn, soo nochtans sijn seer goet voor de onlijdelijcke smerte van het heet flerecijn (*ischias*) en de gicht der voeten, daar buyten op gheleydt sijnde”. ☞ Een zeldzame verschijning is de stinkzwam volstrekt niet. Ge kunt hem in alle dennen-, loof- en gemengde bosschen of onder hakhout verwachten, de lijkenlucht zal u den weg wijzen. Wij vonden hem in de meeste provinciën, elk jaar weer, soms zelfs in groepen van twintig tot dertig exemplaren. Maar elk jaar zien we met nieuwe verbazing deze merkwaardige figuur uit den boschgrond opschieten, trotseeren de doordringende aaslucht, zien het azende vliegenvolk bij onze nadering uiteenstuiven en peinzen een wijle over den wonderen rijkdom der natuur en de middelen, die zij gebruikt om haar doel te bereiken. Het is het bijzondere, het persoonlijke, dat den waarnemer trekt en boeit. Gelukkig hij, die dat het zijne mag noemen. „Höchstes Glück der Erdenkinder ist nur die Persönlichkeit”, zegt de Wijze van Weimar. De stinkzwam moet zich wél zeer gelukkig voelen! B. E. BOUWMAN.

BUITEN.

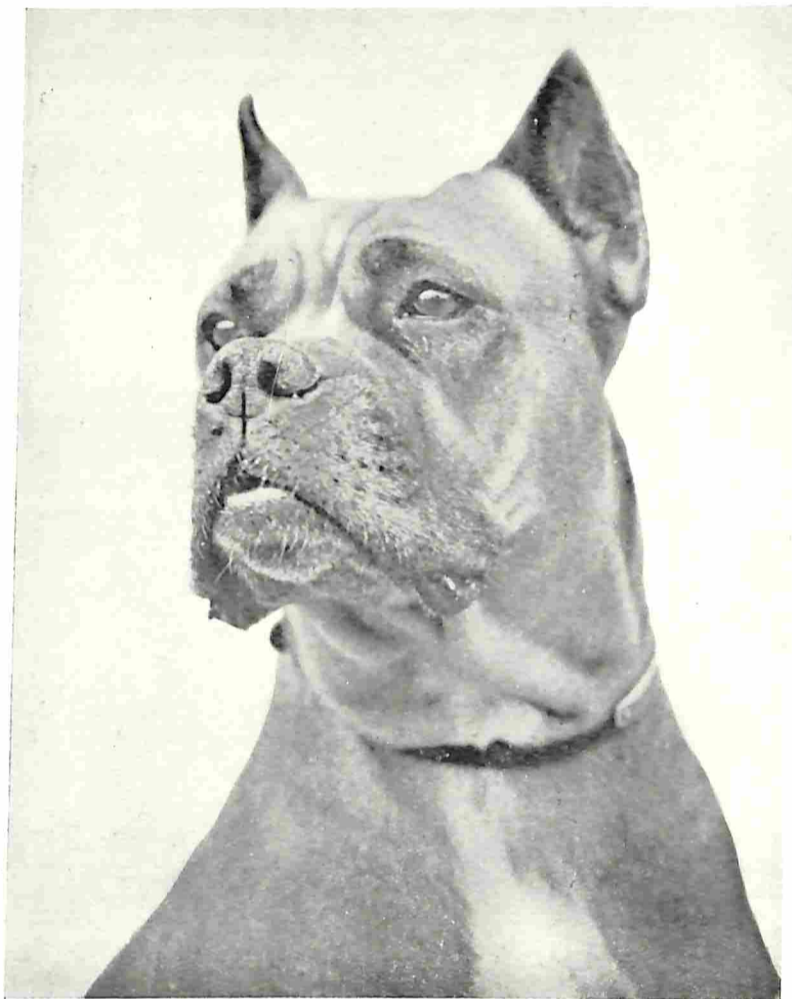
EIGENAARDIG is bij onze zuiderbroeders het gebruik van *buiten* als zelfstandig naamwoord in den zin van het platteland. (Men herinnert zich wellicht den versregel van René de Clercq: „Ik ben van den buiten; ik ben van den boer”). Het Woordenboek der Nederlandsche Taal geeft daarvan verscheiden voorbeelden. In het Westvlaamsch Idioticon van L. L. de Bo vindt men: *In den buiten wonen. Naar den buiten gaan. De liefelijkheden van den buiten in den zomer. Meer voor den buiten zijn dan voor de stad.* ☞ Wij Noord-Nederlanders kennen het zelfstandig naamwoord *buiten* alleen in den zin van *buitengoed*, *buitenplaats* en bezigen het dan onzijdig. Wij gebruiken het ook in het meervoud: *buitens*, en maken er zelfs een verkleinwoord *buitentje* van. Een *buitenplaats* — merkt het Woordenboek der Nederlandsche Taal te recht op — is gewoonlijk grooter dan een *optrekje* of *villa* en kleiner dan een *buitengoed*; terwijl het woord *buitenverblijf* zoowel op groote als op kleine bezittingen van toepassing is. Ook vermeldt het Woordenboek de zegswijze: *Noem maar zoo eene buitenplaats op*, „die men veelal bezigt als iemand, iets verhalende, met de plaatsen (of ook met de personen) in de war schijnt: wel zeker, noem maar iets! sla er maar een slag naar!” — Vroeger sprak men ook wel van een *optrek*, een plaats, zegt het Woordenboek, waar men tijdelijk

kan verblijven; thans kennen wij alleen het verkleinwoord: *optrekje*; maar wie heeft er tegenwoordig nog een *optrekje*, nu bijna ieder 's zomers op reis gaat! MR. C. BAKE.

DE BOXER.

TOT de oudste hondenrassen behoort wel de Boxer. Zijn oernaam is „Bullen-” of „Berenbijter”. Terwijl verschillende hondenrassen eenigen tijd zeer populair, z.g. „in de Mode” zijn, om dan langzamerhand door andere soortgenooten verdrongen te worden en soms heelemaal te verdwijnen, heeft de Boxer zich te allen tijde gehandhaafd, niet alleen als huishond maar voornamelijk in Duitschland ook als dienst- en politiehond. ☞ Als voorvader der verschillende Doggenrassen noemt men de „Mastif”. Deze imponeerende reus onder de hondenrassen werd in oude tijden als vecht- en jachthond gebruikt. Door kruising en door fokking met licht gebouwde hondenrassen heeft men in den loop der tijden een hond verkregen, die naast kracht ook snelheid

kon ontwikkelen. Deze honden vormden de basis waarop de hedendaagsche Deutsche Dog is gebouwd. ☞ In Engeland waren vroeger de dierengevechten zeer geliefd en werden als „sport” beschouwd. Met liet de honden (Bullebijters) in het strijdperk treden met stieren of beren. Al spoedig kwam men tot de ontdekking, dat de kleine vlotte hond een behendiger vechter was dan zijn groote broeder. Men begon daarom meer aandacht aan dit kleinere slag te schenken en fokte tenslotte een kleine, sterk gedrongen hond met korten doch krachtigen en breeden snuit. Zoo ontstond de Engelsche Bulldog. ☞ Van Engeland uit verspreiden zich de dierengevechten, die dikwijls zeer wreed waren, naar het vasteland. Ook Duitschland ont kwam er niet aan en ook hier had men meer succes met de kleinere dan met de groote vechthonden. Al spoedig fokte men deze honden zoo door, dat er bepaalde stammen ontstonden. Op oude kopergravures o.m. van den beroemden Augsburgse graveur Elias Riedinger (1698—1767) ziet men deze honden afgebeeld. De groote noemde men de

„BOXER”. KOPSTUDIE.

„Danziger-”, de kleine de „Brabantsche Bullebijter.” Deze laatste nu is de stamvader van den Boxer geworden. ☞ Nog altijd staat de Boxer in Duitschland bovenaan en de groepen, welke men daar op de groote tentoonstellingen ziet, zijn buitengewoon mooi. Doch ook in ons land is de liefhebberij voor dit stevige fraai belijnde hondenras zeer groot. De pioniers van den Boxer hier in ons land zijn hem nog altijd trouw gebleven. Een der oudste fokkers is wel kennel „Victoria”, eigenares mevrouw F. van der Broek d'Obrenan, den Haag. Ruim achttien jaar behoort mevrouw van der Broek tot de Boxer-exposanten en de honden uit haar kennel zijn op bijna elke belangrijke hondententoonstelling vertegenwoordigd, en heel dikwijls onverwinnelijk. Te meer zal men dit bewonderen als men weet dat deze enthousiaste Boxer-vriendin kort geleden haar zeventigsten verjaardag vierde. De beneden op bladz. 563 afgebeelde hond is een fokproduct uit kennel „Victoria”. Een prachtige robuuste kerel; toonbeeld van kracht, zonder grof te zijn.

RASPUNTEN VAN DEN BOXER.

☞ *Algemeen voorkomen.* Een forsche kortharige hond van middelmatige grootte. Vierkant gebouwd (teef mag iets langer zijn) droge spieren, trotsche houding. — *Kop.* Niet te zwaar of te bol maar in goede verhouding tot het lichaam. — *Bovenkop* goed ontwikkeld, doch met niet te sterk ontwikkelde

EEN GEDUCHT DRIETAL.

bakken, een weinig gerimpeld en licht ingedeukt tusschen de oogen. — *Snuif* diep met goed afgeronde en ontwikkelde bovenlippen, welke het gebit volkomen bedekken. Donker masker. — *Neus* zwart en breed. — *Oogen* donker en vurig. Foutief zichtbaar oogbindhuid. — *Ooren* hoog aangezet, niet te kort gecoupeerd. — *Hals* lang en droog dus zonder keelhuid en in mooien overgang tot den rug. — *Voorhand* recht en sterk met korte en gesloten voeten (kattenvoeten) en met vast aaliggende schouders. — *Rug* kort en sterk en niet sterk aflopend. — *Achterhand* gespierd en goed gewinkeld. — *Borst* niet te breed maar diep. — *Lendenen* goed opgetrokken met niet te ronde ribben. — *Staat* hoog aangezet en niet te lang gecoupeerd, en omhoog gedragen. $\boxtimes$ *Grootte*. Reuen 54—60 c.M. schouderhoogte, gewenscht 57—58, teven 50—58 c.M. *Kleur*. Geel en gestroomd. Geel van donker reekleurig tot lichtgeel, voorkeur middelkleur. Masker is voor eenkleurige honden noodzakelijk, beperkt tot den snuit, opdat de uitdrukking niet onvriendelijk wordt. De gestroomden hebben op gelen grond, in de bovengenoemde nuances donkere of zwarte dwarsstrepen in de richting der ribben. Grondkleur en strepen moeten duidelijk van elkaar te onderscheiden zijn. Witte aftekening is geoorloofd, mag echter niet storend werken. Geheel wit of wit met aftekening is niet meer gewenscht. I. JOH. W. DE VRIES.

Vorstinnen van Ferrara.

9) *Uit het Poolsch van*
KAZIMIERZ CHLEDOWSKI.
LUCREZIA BORGIA. (Vervolg.)

TOEN Ercole dit gedicht schreef, was hij niet meer op Lucrezia verliefd en had eene liaison met Barbara Torelli, weduwe van Ercole Bentivoglio, een zeer mooie en beminlijke vrouw, die, gelijk alle dames van dien tijd, bij gelegenheid sonnetten schreef. Zij had juist een dochtertje ter wereld gebracht, waarvan Strozzi de vader was. De jonge bekoorlijke weduwe heeft in Ferrara nog al veel succes gehad en zelfs Alfonso I deed moeite haar genegenheid te winnen. Maar Torelli koos den man, met wien zij kon trouwen en dat was Ercole Strozzi. Hun huwelijk vond plaats op 24 Mei. Dertien dagen later, in den middag van 6 Juni 1508, vond

men Ercole vermoord, in de buurt van S. Francesco. Hij lag, gewikkeld in een mantel, met doorgesneden hals en nog tweeëntwintig wonden, terwijl plokken haar, die uit zijn hoofd getrokken waren, om hem heen verspreid lagen. $\boxtimes$ Op den dag van den moord schreef Bernardino Prosperi aan Isabella van Mantua, dat naast het lijk de stok lag, waarop Strozzi gewoonlijk steunde en daarbij zijn hoed. Klaarblijkelijk was Ercole op een andere plaats vermoord en daarna naar het openbare plein gebracht om het spoor van den moord uit te wisschen. Afgaande op den brief van Bernardino, zou men kunnen aannemen, dat Strozzi direct nadat het kind ter wereld gekomen was, met Barbara getrouwd is. De moord moet in Mantua groote verontwaardiging gewekt hebben, want de markies had den wensch te kennen gegeven om het kindje ten doop te houden en had zich daarvoor door den dichter Tebaldeo laten vertegenwoordigen. Maar ook in het overige Italië wekte deze gebeurtenis groot opzien. Immers Strozzi was een der meest vooraanstaande persoonlijkheden in Ferrara en bekleedde twee jaar voor zijn dood nog het ambt van giudice de' savi; hij was dus de eerste dignitaris van het rijk. In Ferrara verwachtte men een onmiddellijk optreden tegen de vermoedelijke daders. Maar Alfonso, die in soortgelijke gevallen met de hem eigen gestrengheid placht op te treden, legde nu de rechtvaardigheid het zwijgen op. Men beschuldigde ook Lucrezia Borgia den moord te hebben laten verrichten, uit vrees dat Ercole hare verstandhouding met Bembo, waarvan hij beter dan menig ander op de hoogte was, aan Alfonso zou verraden. Deze verdachtmaking was echter van allen grond ontbloot; heel spoedig wist de geheele stad, dat de moordenaar op den troon zat. $\boxtimes$ Zelfs Torelli scheen ervan overtuigd, dat Alfonso de aanstichter van de misdaad was, wat uit haar sonnet blijkt, dat zij ter nagedachtenis van haren man schreef, maar waarin zij, ondanks haar groote smart, den schuldige niet bij den naam durfde noemen. Dit sonnet wordt tot de schoonste gerekend, die een Italiaansche vrouw in den Renaissance-tijd heeft geschreven. $\boxtimes$ Ook de Ferrarische letterkundigen hebben ongetwijfeld goed geweten, wie de dader was, zij hebben haast zonder uitzondering naar de pen gegrepen om rouwzangen te dichten, maar geen van allen, noch Sriosto, noch Celio Calcagnini, noch Aldo Manuzio, noch Bembo vonden den moed, om hem, die dezen moord op zijn geweten had, ook maar aan te duiden, $\boxtimes$ Voor Bembo echter was de dood van Ercole een ernstige

EEN DER FRAAI GEBOUWDE BOXERS UIT KENNEL „VICTORIA”, 'S-GRAVENHAGE.

waarschuwing; hij begreep dat door Alfonso's jaloerschheid ook hem hetzelfde lot kon treffen en vertrok daarom, kort na deze gebeurtenis, uit Ferrara. Van nu af vertoefde hij afwisselend aan het hof van Urbino, in Bologna, in Rome en in Padua. Lucrezia's liefde voor Bembo was de laatste hartstocht van eene vrouw, die veel bemind en door zwakheid van karakter veel gezondigd heeft. Op den 4en April 1509 beviel zij van een zoon, die, ter eere van den grootvader, Ercole werd gedoopt. Deze gebeurtenis was van groot belang voor Alexander's dochter, want daardoor werd zij als 't ware in werkelijkheid opgenomen in het huis d'Este. Het volgende jaar bracht zij een tweeden zoon, Ippolito genaamd, ter wereld, en in de jaren 1515 en 1516 achtereenvolgens eene dochter Eleonora en een zoon Francesco.

Luc ezia werd daarna eene gezette matrone en behoefde in dit opzicht niet jaloersch te zijn op haar mededingster Isabelle van Mantua, die òók heel vroeg in omvang begon toe te nemen. Haar beeltenissen uit dien tijd, n.l. het portret dat zich bevindt in het museum te Nimes en volgens Yriarto haar zou moeten voorstellen, en dat, wat zich in de verzameling van den heer Gugenheim te Venetië bevond, geven haar reeds zeer veranderd weer. Op deze schilderijen, voorzover die ten minste authentiek zijn, is zij onherkenbaar, als men de afbeeldingen vergelijkt met die op de medaille „à l'amour captif", en op de schildering van Pintoricchio, die, volgens een traditioneel verhaal, haar als de H. Catharina van Egypte in de fresco's afbeeldde, welke zich in het vertrek der Borgia's op het Vaticaan bevonden. Op genoemde portretten, die slechte copieën van niet meer bestaande origineelen zijn, ziet Lucrezia er onsympathiek en log uit. Zij wordt daarop voorgesteld met licht kastanjebruin haar, waarover een gouden gloed ligt, gekapt à la lombarde, met de karakteristieke krul aan beide zijden van het gezicht en niet lichtkleurige, maar doffe oogen. Dat haar oogen van een lichte niet te bepalen kleur waren, blijkt uit alle beschrijvingen, die men van haar uiterlijk kent; ongetwijfeld lag er uitdrukking in en was haar blik suggestief, maar deze slechte portretten geven daarvan niets weer.

Wij zijn daarom geneigd aan de schildering van Pintoricchio authenticiteit toe te kennen, omdat het gelaat daarop duidelijk overeenkomt met dat op genoemde medaille. Het verschil tusschen deze twee beeltenissen is gemakkelijk te verklaren, als men bedenkt, dat Pintoricchio de zeer jonge, nog Romeinsche Lucrezia schilderde, terwijl de medaille tijdens haar verblijf in Ferrara werd vervaardigd. Een typisch kenmerk van Lucrezia's karakter was hare goedheid, maar tevens gaf zij blijken van veel tact en schranderheid. De Fransche biograaf Bayarda spreekt vol lof over de wijze, waarop zij de Fransche soldaten ontving. Buitengewoon hoffelijk was zij jegens de Franschen, die zij met festijnen en banketten zoodanig wist in te nemen, dat zij haar de schoonste, bekoorlijkste en hoffelijkste vorstin van haar tijdperk noemen, en zeiden, dat zij met deze eigenschappen groote diensten aan haar gemaal en aan Ferrara heeft bewezen.

V

De intieme omgang met Stroz zien Bembo, bij wie zich andere beroemde geleerden en dichters — o.a. Ariosto — voegden,

gaf aan het milieu, waarin Lucrezia leefde, natuurlijk een overwegend letterkundig karakter. Zij stelde zelf ook veel meer belang in de literatuur dan in de beeldende kunsten, waar Alfonso meer van hield. Onder hen, die door Lucrezia's bekoorlijkheid geboeid waren, behoorde ook Antonio Tebaldeo, dien wij reeds eerder ontmoet hebben. Voor Bembo was hij echter geen ernstige mededinger, want hij was in dien tijd reeds ongeveer 40 jaar oud en daarbij lang niet zoo innemend als deze. Ook Celio Calcagnini, een soort polyhistor met zeer omvangrijke kennis, behoorde tot hare vereerders. Hij schreef gedichten, was oudheidsvorscher, latinist, wijsgeer, geschiedkundige en numismaticus, hield zich met de natuurkunde bezig en vertaalde, zoo noodig, comedies der Oudheid voor het Theater van Ferrara. Ook op het gebied der liefde zal hij wel geen vreemdeling geweest zijn, want hij behoorde tot de trouwe makkers van kardinaal Ippolito, met wien hij naar Hongarije reisde. Ware hoveling als hij was, schreef hij, om in de gunst van Lucrezia te komen, een welkomsgedicht nog voordat zij in Ferrara was aangekomen. Een nog interessanter figuur, die langen tijd tot de omgeving der vorstin behoorde, was Giangio Trissino, afstammeling van een beroemde patriciërsfamilie uit Vicenza, een man van de wereld, die later achtereenvolgens de diplomatieke vertegenwoordiger van Leo X en van Clemens VII werd. In April 1512 kwam Trissino voor het eerst te Ferrara, waar hij familie had wonen. Geboren in 1478, was hij toen ruim dertig jaar oud en jong weduwnaar, want kort tevoren had hij zijn vrouw verloren, zijn „diletissima consorte". Door opvoeding, goede manieren en ontwikkeling behoorde hij tot de schitterendste figuren van zijn tijd, „prestantissimo per nobilità di natali e molteplicità di dottrina". Voor hij in Ferrara kwam, had hij reeds in Duitschland gereisd en langen tijd in Milaan vertoefd, vanwaar hij interessante herinneringen meegebracht had. Hij was daar namelijk vaak te gast geweest bij Cecilia Gallerani, een beroemde schoonheid en minnares van Ludovico Moro, wier buitengewoon mooi portret door

Leonardo da Vinci geschilderd, zich in de verzameling der vorsten Czartoryski te Krakau moet bevinden ¹⁾. Bij Cecilia kwamen elken avond bijna alle vooraanstaande mannen van Milaan bijeen, er werd muziek gemaakt en gezongen, de dichters droegen hun nieuwste werken voor, de geleerden disputeerden over filosofie en natuurkunde, terwijl de architecten, beeldhouwers en schilders de ontwerpen hunner scheppingen toonden. Zoo behoorde ook tot de geregelde bezoekers der schoone vrouw de Dominicaner en novellist Bandello. Cecilia zelf hield zich ook met het maken van sonnetten bezig, die zij door Trissino dikwijls liet verbeteren. Voor Lucrezia was Trissino dus een gaarne geziene persoonlijkheid, al ware het slechts, omdat hij haar kon vertellen van Cecilia, die, gehuwd met graaf Bergamono, toen nog de algemeene belangstelling trok, hoewel haar schoonheid reeds aan het tanen was. Haar huis in San Giovanni in Croce, nabij Cremona, stond dan ook nog steeds wijd open voor dichters en mannen der wetenschap.

(Wordt vervolgd.)

¹⁾ Zoo beweert prof. Jan Boloz Antoniewicz in zijn geleerd betoog over dit schilderij. (III. Samenkomst van Poolse historici te Krakau).

GRAFMONUMENT TE MARG BIJ CAIRO.